

۱۰ کشور اروپایی در سال ۲۰۲۳ بالاترین مشارکت را در پروژه‌های تحقیقاتی کمیسیون اروپا داشتند

سه‌م ۱/۱ میلیارد دلاری ۲۱ دانشگاه از افق اروپا

ندا آژهری مترجم

کمیسیون اروپا در قالب طرح افق اروپا، به کشورهای دانشگاه‌های مختلفی که در پروژه‌های تحقیقاتی مختلف مشارکت می‌کنند، بسته به وسعت حضوری که دارند، گرنت‌ها و کمک‌های مالی پرداخت می‌کند تا به واسطه آن، دانشمندان و محققان بتوانند فرآیند پژوهشی خود را دنبال کنند. در این میان، برخی دانشگاه‌ها حضور فعال‌تری از خود نشان داده و طبیعتاً گرنت‌ها و بودجه‌های بیشتری را نصیب خود کرده‌اند. سال ۲۰۲۳ دومین سالی بود که در آن، طرح تحقیقاتی و نوآوری ۱۰۳ میلیارد دلاری افق اروپا به‌طور کامل اجرا شد. sciencebusiness به واسطه داده‌های به‌دست آمده از کمیسیون اروپا به دنبال آن است که کدام دانشگاه‌ها و کشورها در آن سال عملکرد خوبی ارائه داده یا ضعیف عمل کردند و سیاست‌ها و سیاستگذاری گسترده‌تری را توضیح دهد.

ایتالیا و بلژیک بزرگ‌ترین بازنده و برنده ۲۰۲۳

بازنده بزرگ سال ۲۰۲۳ در دریافت بودجه و گرنت از افق اروپا، ایتالیا بود که سهم آن از این طرح با کاهش یک پنجمی همراه شد. در سال ۲۰۲۲ موسسات این کشور یک میلیارد و ۶۳۰ میلیون دلار گرنت دریافت کردند اما در سال گذشته این رقم به یک میلیارد و ۳۶۰ میلیون دلار کاهش یافت. البته این کاهش آنقدرها که به نظر می‌رسد چشمگیر نیست؛ چراکه تنها حدود ۱۳ میلیارد و ۱۸۴ میلیون دلار در سال ۲۰۲۳ در مقایسه با ۱۷ میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار در سال ۲۰۲۲ توزیع شد اما با وجود این ایتالیا در مقایسه با سایر کشورهای اتحادیه اروپا بالاترین ضرر را به همراه داشته است. ناظران ایتالیایی این کاهش را به دلیل ریزش بودجه در دوران همه‌گیری کرونا اعلام کردند، از این رو نیازی به رقابت سخت برای دریافت گرنت‌های مالی از اتحادیه اروپا نداشتند. رئیس روابط اتحادیه اروپا در شورا تحقیقات ملی ایتالیا که ۹۱۹ میلیون دلار برای توزیع بین محققان ایتالیایی دریافت کرده بود، پیشنهاد کرد تلاش برای به حداکثر رساندن فرصت‌های ارائه شده توسط این منابع ممکن است به انحراف جزئی و موقت تلاش محققان از برنامه‌های بودجه اتحادیه اروپا کمک کرده باشد.

اما در این میان هلند سهم خود را از گرنت‌های مالی در سال ۲۰۲۳ در مقایسه با ۲۰۲۲ افزایش داد. بلژیک نیز در سال ۲۰۲۳ به عنوان بزرگ‌ترین برنده این میدان شناخته شد. این کشور سهم خود را از گرنت‌های مالی حدود یک چهارم افزایش داد. علاوه بر این، دو کشور استونی و لیتوانی نیز در سال ۲۰۲۳ عملکرد بسیار خوبی از خود نشان دادند و هر کدام سهم خود را در حدود نصف افزایش دادند. با وجود این اوکراین هم به‌رغم حمله روسیه در سال ۲۰۲۲ توانست سهم خود را از بودجه افق اروپا در ۲۰۲۳ حدوداً دو برابر کند که البته از رقم پایه بسیار پایین‌تر است. اوکراین در ۲۰۲۳ حدود ۲۲ میلیون دلار برنده شد که گرنت دریافتی توسط این کشور نسبت به ۱۴ میلیون و ۵۰۰ هزار دلار در سال ۲۰۲۲ افزایش یافته است.

کاهش مشارکت انگلیسی‌ها

با توقف سیاست‌های سطح بالاتر مذاکرات انجمن، از دریافت پول توسط انگلیس و سوئیس به عنوان دو جزء مستحکم بدنه چهارچوب طرح اتحادیه اروپا در سال ۲۰۲۳ ممانعت به عمل آمد. در سپتامبر ۲۰۲۳ سرانجام انگلیس قراردادی را برای پیوستن به این طرح در سال ۲۰۲۴ امضا کرد. مذاکرات سوئیس هم برای انجام همین کار با سرعت پیش می‌رود. اما اگرچه محققان انگلیسی در حال حاضر می‌توانند مجدداً هم‌تراز با هم‌تایان اتحادیه اروپا درخواست دریافت بودجه از افق اروپا دهند، اما هنوز سد بزرگی پیش روی انگلیس است تا

بتواند موقعیت قدرتمند خود را در چهارچوب این طرح بازسازی و مستحکم کند. در سال ۲۰۲۳، مشارکت‌های انگلیس در قالب پیوستن موسسات به پروژه‌های تحقیقاتی کاهش یافت و تنها ۳،۸۵ درصد از کل پروژه‌های ستون دوم طرح افق اروپا را تشکیل می‌دهند که پروژه‌های متمرکز بر صنعت هستند. هدف از ستون دوم این طرح تقویت فناوری‌ها و راه‌حل‌های کلیدی مبتنی بر سیاست‌های اتحادیه اروپا و اهداف توسعه پایدار است. این تنها نصف نرخ مشارکتی است که انگلیس در زمان عضویت در اتحادیه اروپا در طول برنامه چهارچوب قبلی، افق ۲۰۲۰ در اختیار داشت. مدیر دانشگاه‌های بین‌المللی انگلستان، دلیل این تداوم کاهش تعاملات را عدم اطمینان در مورد آینده انگلیس در افق اروپا عنوان کرده است. البته دلایل متعددی برای این امر بیان شده اما همچنین محققان مستقر در انگلیس نمی‌خواهند انرژی را با توجه به آینده نامشخص انگلیس، در طرح‌ها سرمایه‌گذاری کنند. با این حال، سوئیس موفق شد در عین اینکه مانند انگلیس قادر به همراهی نباشد، در مشارکت ستون دوم خود را در سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ حفظ کند. «این نیز یک طرح تضمینی در نظر گرفته است تا به محققان سوئیسی اجازه دهد با استفاده از هزینه‌های داخلی در پروژه ستون دوم افق اروپا شرکت کنند.»

افت تاریخی ۷۸ درصدی مشارکت چینی‌ها

به نظر می‌رسد افزایش تنش‌های ژئوپلیتیکی بین اتحادیه اروپا و چین در داده‌های سال ۲۰۲۳ نیز منعکس شده است. مشارکت چین در افق اروپا در سال گذشته به پایین‌ترین حد تاریخی رسیده است. تنها ۲۷ مورد از موسسات چینی شرکت‌کننده در پروژه‌هایی حضور داشتند که در ۲۰۲۳ گرنت‌های مالی را امضا کردند. این تعداد به کمترین حد خود در طول برنامه چهارچوب افق اروپا رسید. چینی‌ها در سال ۲۰۲۳ عملکرد ضعیفی از خود نشان دادند به طوری که در سال ۲۰۱۶، حدود ۱۲۴ شرکت توسط موسسات چینی در افق اروپا حضور داشتند که رسیدن این تعداد به ۲۷ شرکت افت شدیدی ۷۸ درصدی را نشان می‌دهد. در تعداد محدودی از پروژه‌هایی که تاکنون چین در چهارچوب افق اروپا راه‌اندازی کرده، به جای موضوعات حساس‌تر، به سمت پروژه‌های متمرکز بر محیط‌زیست حرکت کرده‌اند و اتحادیه اروپا، چین را از پیوستن به اقدامات نواورانه نزدیک به بازار منع کرده است. این اقدام به دنبال هشدار انجام شده که رئیس کمیسیون اروپا به اتحادیه اروپا داده بود تا فناوری‌ها به دست ارتش چین نیفتند. به گزارش universityworldnews، دانشگاه‌های انگلیس و سوئیس که در افق سال ۲۰۲۰ غالب بودند، به دلیل عدم مشارکت در این طرح به دلیل اختلافات سیاسی جداگانه با اتحادیه اروپا، در فهرست سال ۲۰۲۳ حضور ندارند. براساس آخرین داده‌ها، در حالی که سازمان‌های تحقیقاتی مانند «مرکز ملی پژوهش‌های علمی» (CNRS) فرانسه و انجمن «مکس پلانک» آلمان بالاترین مبالغ را دریافت کردند، موسسات آموزش عالی ۳۹ درصد از کل بودجه را در دو سال نخست طرح در سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۲۱ به خود اختصاص دادند. ۶۱ درصد از گرنت‌های بزرگ‌ترین دانشگاه تقریباً هفت درصد از کل بودجه سال ۲۰۲۳ را دریافت کردند.

دانشگاه بلژیک با ۹۸ میلیون دلار، بالاترین دریافت‌کننده گرنت جهانی

دانشگاه KU Leuven در بلژیک به برترین دریافت‌کننده گرنت در میان موسسات آموزش عالی در طرح افق اروپا، به عنوان بزرگ‌ترین طرح ابتکاری نوآوری و پژوهش دست یافت. این دانشگاه بعد از حدود سه سال از ورود به طرح افق اروپا توانست به این جایگاه برسد و مبلغ ۹۸ میلیون و ۳۰۰ هزار دلار را از طرح افق اروپا دریافت کند. این دانشگاه با بیش از ۹۸ میلیون دلار برای ۲۸۴ پروژه، در حال حاضر هم از نظر میزان بودجه و نیز تعداد موافقت‌نامه‌های کمک‌مالی امضا شده پیشتر است. طبق این گزارش، این دانشگاه بیشترین بودجه از افق اروپا را از آن خود می‌کند. در

سال ۲۰۲۲، دانشگاه حتی با ۲۵ پروژه تأیید شده رکورد جدیدی را برای شبکه‌های دکتری به ثبت رساند به این معنا که KU Leuven در یک پروژه از هر شش پروژه جدید شرکت خواهد کرد. محققان این دانشگاه نیز حجم قابل توجهی از بودجه را برای پروژه‌های مشترک در شاخه‌های موضوعی به خود اختصاص دادند. این دانشگاه ۱۳۰ پروژه (۲۲۳ درصد) را هماهنگ می‌کند که از آن جمله می‌توان به هماهنگی یک چهارمی پروژه‌های مشترک و حضور در ۱۶۴ پروژه (۵۷۷ درصدی) به عنوان ذی نفع اشاره کرد. این سیاست عنوان می‌کند که در طول برنامه قبلی H۲۰۲۰، دانشگاه‌های آکسفورد و کمبریج بیشتر پروژه‌های اتحادیه اروپا را تضمین می‌کردند و پس از آنها نیز دانشگاه «فناوری فدرال زوریخ» ETH آلمان، دانشگاه کالج لندن، KU Leuven و دانشگاه کپنهاگ قرار داشتند که سر رقابت برای کسب مقام سومی تلاش می‌کردند.

بعد از معاهده برگزیت، دانشگاه‌های انگلیس دیگر جایگاه برتر در هماهنگی پروژه‌های تحقیقاتی را دریافت بودجه‌های اتحادیه اروپا را کسب نکردند و فضا را برای دانشگاه KU Leuven باز گذاشتند تا رتبه نخست جذب بودجه از طرح افق اروپا را به خود اختصاص دهند. جهت‌گیری جهانی و ارتباط بین‌المللی این دانشگاه ارزش افزوده قابل توجهی را به آنها برای خود دانشگاه، بلکه برای منطقه حاضر در آن و جامعه‌ای که در آن خدمت می‌کند، ایجاد می‌کند. دانشگاه‌های بلژیکی که قادر به استفاده از منابع مالی بین‌المللی، سرمایه‌گذاران خارجی یا بنیادها هستند، تحقیقات منطقه‌ای و یافت آموزش و نیز نتایج آن را افزایش می‌دهند. معاون سیاستگذاری پژوهشی این دانشگاه معتقد است که پیش‌بینی تأثیر دانشگاه‌های انگلیس در زمان پیوستن به افق اروپا در سال ۲۰۲۴ دشوار است. دانشگاه بلژیکی KU Leuven از قدیم همکاری‌های زیادی با شرکای انگلیسی داشته و تلاش می‌کند تا در آینده نیز این همکاری‌ها را توسعه دهد. حمایت بیشتر از این دانشگاه‌ها که به دریافت گرنت‌های بالاتر می‌انجامد که همین امر، جایگاه دانشگاه را نیز ارتقا می‌دهد.

دانشگاه «خنت» بلژیک رکورددار دریافت ۲۰ گرنت شورای پژوهش اروپایی

دانشگاه خنت بلژیک یکی از برترین مراکز آموزش عالی در رتبه‌بندی افق اروپاست. طبق فراخوان‌های ERC (شورای پژوهش اروپایی) در سال ۲۰۲۰، دانشگاه خنت رکورد دریافت ۴۰ گرنت ERC را از آن خود کرد که به همین واسطه، جایگاه آن از تمام دانشگاه‌های اروپا بالاتر رفت. تا امروز، این دانشگاه میزبان دریافت ۱۴۵ گرنت این شورا و ۲۷ گرنت اثبات مفهوم با امکان پذیرش پروژه بوده است که توسط ۱۲۸ محقق اصلی اداره می‌شود. این دانشگاه در رتبه‌بندی افق اروپا رده دوازدهم را براساس تعداد پروژه‌ها و رده هفتم را تنها در صورت بررسی پروژه‌های تحت هدایت موسسه کسب کرده است. هیات مدیره دانشگاه خنت در سال ۲۰۱۹ تصمیمی استراتژیک را برای سرمایه‌گذاری در راستای حمایت بیشتری برای آماده‌سازی و پیگیری پروژه‌های تحقیقاتی اروپا اتخاذ کرد. در سال ۲۰۲۰، تیم مرکزی اتحادیه اروپا ۱۴ کارمند مازاد بر پرسنل خود را برای کمک به محققانی که مایل به آغاز و هماهنگی پروژه‌های اروپایی بودند، چه در مرحله قبل و چه در مرحله بعد از دریافت جایزه استخدام کرد. این دانشگاه همچنین دارای یک شبکه بزرگ متشکل از بیش از ۳۰ توسعه دهنده کسب‌وکار و مقامات حوزه نوآوری است که از محققان در جذب بازار و نیز تأمین بودجه برای تداوم کارهای تحقیقاتی آنها حمایت می‌کنند.

موفقیت شورای پژوهش اروپایی چگونه به دست آمد؟

موفقیت ERC را می‌توان به سه عامل اصلی نسبت داد که شامل چشم‌انداز پیشگام در مورد پیشرفت شغلی استادان، انگیزه پرداخت دستمزد برندگان

ERC در بودجه مرکزی و دانش عمیق آنهاست. با توجه به پروژه‌های مشترک، دانشگاه‌خنت در زمینه‌های تحقیقاتی مختلف مانند فوتونیک، امنیت غذایی، زیست‌شناسی دریایی، داده‌های بزرگ، علوم دریایی و بسیاری دیگر از شهرت بسیار بالایی برخوردار است. دانشگاه خنت همچنین از طریق تیمی از مشاوران سیاست امور اروپا و حمایت از نهاد‌های اتحادیه اروپا از طریق سازمان‌های ذی‌نفعی که عضو آن است، تلاش می‌کند تا تحولات سیاست اتحادیه اروپا را دنبال کند. این سیاستگذاری‌های گسترده‌تر به شکل دهی یک محیط مولد کمک می‌کند تا در آن تیم اتحادیه اروپا و محققان دانشگاهی که از آن پشتیبانی می‌کنند، پیشرفت کنند.

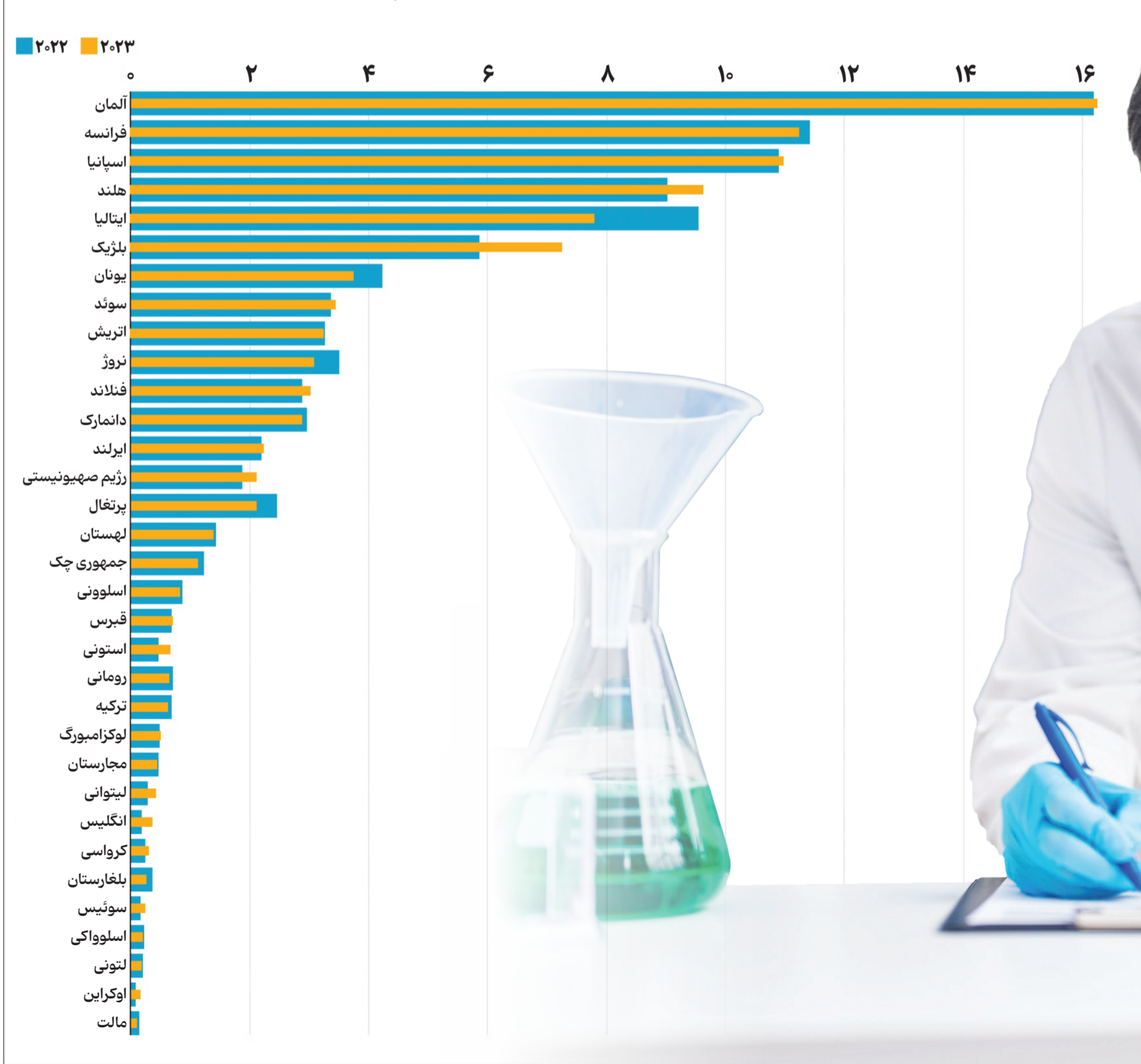
نقش کالج «تربیتی» در تعالی پژوهشی

دستیار مدیر مشارکت اروپایی در کالج تربیتی دو دلیل عنوان کرده است موفقیت این موسسه در افق اروپا حاصل به‌کارگیری محققان برتر با پروژه‌های تحقیقاتی برتر است که در فرآیند انجام پروژه‌های تحقیقاتی خود مورد حمایت قرار می‌گیرند. این کالج موفقیت درازمدتی در تأمین بودجه از برنامه‌هایی چون ERC دارد. بخشی از رویکرد این کالج برای مشارکت در طرح افق اروپا، تلاش برای افزایش موفقیت هم در چالش‌های جهانی و رقابت صنعتی اروپا و هم دستیابی به اروپای نوآور بوده است و تعداد کارکنان مدیریت تحقیقاتی افزایش یافته است. از جمله کارشناسان میان‌رشته‌ای و تأثیرگذار، از محققان این کالج برای مشارکت در فرصت‌های تأمین مالی مشترک در آن جریان‌های تأمین مالی حمایت می‌کنند. کارکنان مدیریت تحقیقاتی، مجموعه‌ای از منابع و کارگاه‌های آموزشی را برای پشتیبانی از ارائه پیشنهادات رقابتی طرح افق اروپا ایجاد کردند. بنابراین، موفقیت سال ۲۰۲۳ نشان دهنده یک تلاش مشترک قوی بین جوامع مدیریت دانشگاهی و پژوهشی برای اطمینان‌سازی این پروژه‌هاست.

با کمک‌های مالی بالغ بر ۹۸ میلیون و ۳۰۰ هزار دلار، دانشگاه KU Leuven در بلژیک در صدر فهرست دانشگاه‌های اروپایی است که بیشترین بودجه را از افق اروپا در سال ۲۰۲۳ کسب کرده که این طرح برای تحقیق و نوآوری راه‌اندازی شده است. پس از آن، دانشگاه کپنهاگ با دریافت بودجه ۹۷ میلیون دلاری و دانشگاه خنت با بودجه ۸۱ میلیون دلاری قرار دارند. آماري که از سال ۲۰۲۳ به دست آمده، نشان می‌دهد ۲۱ دانشگاه در مجموع بیش از یک میلیارد و ۲۱۰ میلیون دلار بودجه و گرنت از طرح افق اروپا دریافت کرده‌اند. در فهرستی که sciencebusiness منتشر کرده، نام ۱۰ کشور عنوان شده است که چهار دانشگاه در هلند، سه دانشگاه در بلژیک و دانمارک؛ و ایرلند، رژیم صهیونیستی، ایتالیا و نروژ هر کدام با دو دانشگاه و سوئد، آلمان و فنلاند نیز هر کدام با یک دانشگاه حضور دارند.

معاون دانشگاه «لوندا، سوئد» که در فهرست ۲۱ دانشگاه برتر رتبه پنجم را در اختیار دارد، موفقیت این دانشگاه را در گرو ارائه پیشنهادات پروژه‌های پژوهشی بزرگ به محققان بیشتری از این مرکز می‌داند. این دانشگاه ۶۸ میلیون و ۵۰۰ هزار دلار از افق اروپا دریافت می‌کند. او دلیل این اتفاق را اینگونه بیان می‌کند که دانشگاه، تعدادی محقق اصلی باتجربه در شبکه‌های پژوهشی خود دارد و به دنبال آن است تا آنها را با همکاران جوانی که قرار است در آینده به این دانشگاه بپیوندند، مرتبط کند. مدیریت دانشگاه بهبود تأثیر بین‌المللی را به عنوان اولویت اصلی دانشگاه مشخص کرده و مشوق‌های مناسبی را نیز ایجاد کرده است که به نوبه خود می‌تواند باعث افزایش توجه به استراتژی‌های انتشار، استراتژی‌های استخدای، همکاری‌های داخلی و مشارکت‌های خارجی بیشتر و درخواست بودجه بین‌المللی به‌ویژه از سوی اتحادیه اروپا می‌شود. همچنین فشار آشنکاری از سوی مدیریت دانشگاه برای مشارکت در تمام ارکان آموزش عالی صورت گرفته است. یک تسهیل‌کننده، بخش خدمات تحقیقاتی دانشگاه با چند همکار برجسته با تجربه از بروکسل و طرح‌های بودجه اتحادیه اروپا را تشکیل می‌دهد.

درصد گرنت‌های دریافتی کشورها از افق اروپا

دوشنبه ۱۶ بهمن ۱۴۰۲

شماره ۴۰۷۵

WWW.FDN.IR

FARHIKHTEGANDAILY

